

MEDEDELINGENBLAD

VAN

HEEMKUNDEKRING

"PEELLAND"

April 1972

Mevr. v. Dort - v. Deursen op 26 april
wederom voor onze kring

Wij kunnen wederom een lezing in het vooruit-
zicht stellen van Mevr. v. Dort uit
Teteringen, die ons het vorig jaar op zo
prettige wijze wist te onderhouden over de
Brabantse Boerderij. Haar lezing draagt thans
als titel "BOERENBONT" en zal ons iets ver-
tellen over de Brabantse muts; ook het café-
bezoek zal aandacht krijgen. Een ander
hoofdstuk is "Tekens aan de wand". Wat dat
precies inhoudt zal ons tijdens haar praatje
wel duidelijk worden. Tenslotte zullen wij
dan nog aan de hand van een aantal verzorgde
dia's geconfronteerd worden met mooi Brabant.
Een programma dat om zijn "bont" karakter
bijzonder attractief genoemd mag worden.
Het succes dat Mevr. v. Dort in andere
steden reeds ten deel viel moge voor ons
allen een aansporing zijn om reeds nu 26
april te reserveren.

Wij zouden dan ook vooral de leden, die wij
niet zo dikwijls zien, bijzonder deze gelegen-
heid willen aanbevelen zich nog eens in ons
midden te vertonen. Ieder lid is altijd
hartelijk welkom alsook eventueel in dit
bijzondere onderwerp geïnteresseerden

Deze avond zal gehouden worden in de boven-
zaal van St. Lambert om precies 8 uur

Voorzitter: W. Koolen.

EXCURSIE

Eindelijk is het dan zover. Velen van onze leden hebben al verschillende malen gevraagd om een excursie naar het Provinciehuis. We zijn daar in geslaagd maar helaas konden we het niet zo doen, dat iedereen er helemaal tevreden over zou zijn.

Het mooiste zou zijn geweest om op een middag te gaan, maar omdat het bestuur meende ieder lid de gelegenheid te moeten geven om dit gebouw te bezichtigen hebben we er een vroege avondexcursie van moeten maken.

Op de zaterdagen-zondagen en 's avonds na 18 uur worden er geen bezoekers meer ontvangen. Met veel aandringen hebben we het nog klaar gespeeld om een avond te krijgen van uiterlijk 19.30 tot 20.30 uur, maar daarna moeten we er ook onherroepelijk uitzijn! Het is gebleken, dat dergelijke bezoeken aan het Provinciehuis voor de mensen

daar erg duur zijn, daarom wil men daar aan deze bezoeken paal en perk stellen. Wil deze excursie tenvolle slagen, dan is het nodig, dat wij stipt om 18.30 uur vertrekken!

Bij de twee laatste excursies was de toelooz zo gering, dat we getwijfeld hebben, of we het door zouden laten gaan. Graag willen wij onze leden terwille zijn, maar als de toelooz zo miniem blijft, zijn wij genoodzaakt met deze excursies te stoppen. De kosten en moeite aan de voorbereidingen besteed zijn dan niet meer verantwoord.

4

Nemen we de excursie naar Beek en Donk.
aanwezig 12 personen. Hiervoor moesten
de secretaris van Beek en Donk de Hr.
Wouters, de Hr. v. Roesel en Pastoor
van Rossum zich de gehele avond disponibel
stellen. Volgens ondergetekende is dit
voor 12 personen niet verantwoord !

Als men dan ook nog bang moet zijn voor een
mislukking is het voor de organisatoren
te erg. Het bestuur meende dan ook aan de
avondexcursies een eind te moeten maken.

Wat denkt U zelf hiervan ? U mag gerust
reageren. Graag zelfs !

Namens het bestuur: Br.B.v.d. Ven
secre.

P.S.

De geplande excursie naar het Provinciehuis
gaat nu definitief door op 9 mei a.s.
Het vertrek vindt plaats bij de Passage
(Markt) om precies 18.30 uur.
Opgeven vóór zaterdag 6 mei, liefst tussen
14 uur en 19 uur bij Br. B. v.d. Ven
tel 22771. De hieraan verbonden kosten
bedragen Fl 5.=

5

HEEMKUNDE, het zou wat !

Als U deze titel zo zonder meer leest, denkt U wellicht dat de Heemkunde mij niet interesseert. Het tegendeel is echter waar. Maar zoals de heemkunde binnen onze kring zich aan mij voordoet, moet ik constateren, dat ik de helft mis. Heemkunde betekent nl.: kennis van de omgeving, in het bijzonder de eigen omgeving. Men kan op twee manieren kennis vergaren, door zich te laten informeren en door zich te informeren. En dit laatste is, afgezien van het bestuur, een zeldzaamheid in onze kring, want als lid hoort of ziet men niets van activiteiten van andere leden binnen onze kring, zo die activiteiten er al zijn. U kunt mij natuurlijk het verwijt maken, dat ik óók niets doe. Dit verwijt is misschien in zeker opzicht juist, maar in ander opzicht getuigt dit artikeltje van het tegendeel. U kunt onze kring bloeiend noemen, maar ik wil hem vergelijken met een schijnzwangerschap: de uiterlijke verschijnselen wijzen op nieuw leven, maar binnenin leeft niets. Ik moet toegeven dat deze vergelijking niet helemaal opgaat, want de kring laat zich dan tenminste informeren en er is activiteit, doch helaas bij het bestuur. Ik zie de door mij bedoelde activiteiten, algemeen, uitgaande van de definitie van Heemkunde, in de eerste plaats gericht op de omgeving; ruim gezien wordt dat: Helmond, de Peel ("Peelland"), de omliggende dorpen in hun verband tot Helmond, en zoals dat met alle kennis gaat, hij moet opgeslagen en verwerkt worden. Niet in de hersens van de leden, maar in "naslagwerkjes",

verslagen van leden of werkgroepen van leden zodat die kennis niet verloren gaat voor jongere leden. Dan wil ik nog wijzen op de definitie van Heemkunde: deze is niet beperkt tot het verleden, maar staat met twee benen vast in het heden, b.v. ons milieu wordt nu bedreigd. Is het dan niet de taak van de Heemkunde daarin toch minstens, na onderzoek, een standpunt in te nemen, eventueel met suggesties voor een toekomst, waarin de Heemkundekring, hoop ik, nog lang zal bestaan.

Dit artikel is bedoeld om reacties, en als het kan, activiteiten op wat voor heemkundig gebied dan ook, op te roepen resp. opgang te brengen. Voorts heb ik een taak van de Heemkundekring aangegeven in de toekomst én in het verleden m.n. in het "bundelen" van individuele kennis voor het totale aantal leden.

Zo zie ik de lente dan toch aanbreken voor onze kring, en moge dan de zomer vlug komen.

A.M.J. Koolen

DE BOSSCHE TRAM

Nu wij de Bossche tram vergeten zijn en wij onder "Wist U dat" de openingsdatum van de tram plaatsten, vonden wij het toch wel aardig om nog eens het een en ander over deze tram, bij de Helmonders beter bekend als "De Goede Moordenaar", in ons mededelingenblad te plaatsen. Het gaat hier voornamelijk om de eerste proefrit en de eerste officiële rit. We vonden de Heer Martens uit Deurne bereid om voor ons op het gemeente-archief "Het Nieuws van de Week" uit 1883 na te kijken, waarvoor onze dank.

Hier volgen dan de twee artikelen uit:
"Het Nieuws van de Week", 27 juni 1883:

Eerste tram van Den Bosch naar Helmond.
 Zoals onze lezers uit achterstaande advertentie kunnen zien, wordt de geregelde dienst van de stoomtramwegmij. Den Bosch- Helmond voor zover deze nog niet was voltocid tussen Gemert en Helmond op maandag, 2 juli geopend, zodat alsdan de gehele lijn in exploitatie zal zijn. De feestelijke opening zal echter a.s. zondag plaatsvinden. De fanfare "Phileutonia" heeft van de maatschappij het verzoek gekregen om het feest door hare tegenwoordigheid op te luisteren en de feesttrein af te halen. Wanneer deze echter in Helmond aankomt is nog onbekend.

Uit de advertentie:

Voor het in- en uitstappen zal de tram stoppen aan de Harmonie (voormalig Hotel Brockbernd aan het station). Hotel Tielen (thans Hotel v. Tilburg), de Korenbeurs (thans Modemagazijn Van Hoof Mommers op de Markt), Diana (thans Parochiehuis Binderseind) en aan het kanaal.

Nieuws van de Week - 30 juni 1883.

Naar wij vernemen komt het bestuur der Stoomtramwegmij, Den Bosch- Helmond persoonlijk aan het gemeentebestuur kennis geven, dat de gehele lijn op 2 juli voor het publieke verkeer werd opengesteld. De harmonie "Phileutonia" zal tegen 3 uur aan de grenzen van Helmond en Aarle Rixtel den trein afwachten en hem vervolgens onder uitvoering van muziek te vergezellen. Op het stadhuis zal de erewijn worden aangeboden; de harmonie voert intussen op de Markt enige muziekstukken uit. Na afloop der officiële kennisgeving op het stadhuis, wordt aan een aantal genodigden in Hotel Tielen een diner aangeboden.

Zelf lazen we in de krant "de Zuid-Willensvaart" van 4 juli 1883 het volgende verslag: Op 22 juni 1883 werd over de nieuw aangelegde lijn van Gemert door de stad Helmond een proefrit gehouden met een locomotief en slechts één wagen. Daags te voren had de cm-roeper met zijn bel in de stad bekend gemaakt dat de tram om één uur 's middags hier zou zijn. Omstreeks die tijd was er een massa volk op de Markt en het Binderseind aanwezig, in afwachting van de grote gebeurtenis, het nieuwe gevaarte voor de eerste maal in de stad te zien. Het geduld van de wachtenden werd wel op de langdurige proef gesteld. Hoewel het nieuwsblad dit niet vermeldt, kunnen wij ons levendig voorstellen, dat het aan de nodige grappen en humoristische zetten over het lang uitblijven niet zal ontbroken hebben.

Over de opening op 1 juli 1883 het volgende verslag:

Zondag werd de sectie Gemert-Helmond van stoomtramlijn Den Bosch-Helmond feestelijk geopend. Ofschoon dit feest zich alleen beperkte tot bestuur, oprichters en de lokale autoriteiten, droeg deze dag nietemin het eigenaardige kenmerk dat de voltooiing van dit groote werk over de gehele lijn gevierd werd, en op verschillende plaatsen de nationale drie kleur wapperde. 's Morgens om 10.30 u. vertrok de directie per tram uit Den Bosch, welke te Gemert, alwaar de eigenlijke feesttrein een aanvang nam, werd opgewacht door de Harmonie, welke haar begeleidde tot Beek en Donk, terwijl de gemeente Gemert, vertegenwoordigd door de Hr. Jacobs, wethouder en de Hr. P.v.d. Kamp, secr., zich bij de stoet aansloot. Aan de grens der gemeente, werd de trein opgewacht door de fanfare "Phileutonia" en onder vrolijke muziek en met een hartelijke toespraak aan de directie door de secr. van "Phileutonia" ontvangen. Het muziekcorps nam plaats in een open rijtuig, en zo stoomde de trein, omstuwde door een juichende menigte, door de met vlaggen versierde straten, tot bij het stadhuis op de Markt, alwaar de directie door het college van Burg. en Weth. werd verwelkomd, onder aanbieding van een glas champagne, hetwelk zich bij de drukkende hitte goed liet smaken. Tot zover de "Zuid Willemsvaart".

De Heer J. Heeren voegt er nog aan toe: Reeds op de eerstvolgende zondag werd de tram gebruikt ter gelegenheid van de bedevaart naar Handel. Vanwege het groot aantal personen moesten ook nog een extra trein en enige open goederenwagens, voorzien van banken en hekken (voor veiligheid) ingeschakeld worden.

Voor het traject Helmond- Gemert werden op die zondag 2000 kaartjes afgegeven. Op de 1) feestdag van O.L.Vr. Hemelvaart, 15 dec., 2) ontspoorde te trein te Erp, iemand had een kei op de rails gelegd. Misschien had om dezelfde reden een ontsporing te Gemert enkele dagen later plaats, waardoor de trein wel bijna 7 uren later arriveerde. Van ernstige persoonlijke ongelukken, tengevolge van onvoorzichtigheid of onwetendheid van personeel en publiek, komen schier van de eerste dag der exploitatie berichten in de krant voor. Als we hierover het voornaamste bij elkaar moesten zetten zouden we een hele krant nodig hebben, erg opwekkende lectuur zou dat echter niet zijn.

Br. B. v.d. Ven.

- 1) Het is haast niet te geloven dat die eerste zondag 2000 kaartjes afgegeven werden, te meer omdat Helmond op 31 dec. 1883 maar 7.844 inwoners had.
- 2) dit moet 15 aug. zijn.

Wist U dat:

Helmond 83 scholen heeft, gerekend van Kleuterschool tot middelbaar onderwijs.

Het gironummer van onze vereniging is 2641099

De tram 's-Hertogenbosch - Helmond op 2 juli 1883 officieel geopend is.

Het laatste personenvervoer geweest is op 22 mei 1935 en het vrachtgoederenvervoer voor het laatst op 15 nov. 1935.

Daarna de tramrails nog jarenlang een gevaar voor de fietsers is geweest.

We bij de lezing over het schuttersgilde 28 bezoekers mochten noteren en 24 gasten.

Pastoor van Rossum in zijn "Heemvaart" ... schreef: dat kring "Peelland" door zijn warme belangstelling met de kringen in de regio, 'n stukje vriendschap heeft opgebouwd

Het gehele bestuur aanwezig geweest is op de receptie van het zilveren jubileum van Brabants Heem

We veel hebben moeten doen om een excursie klaar te krijgen voor 't Provinciehuis.

In het volgende seizoen de leden in de gelegenheid gesteld zullen worden de lezingen van de naburige kringen bij te wonen

Als nieuwe leden mochten wij noteren:

de Heer B. Wouters
Dorpsstraat 63
Stiphout.

, de Heer Severus Raymakers
Mauritslaan 5
Helmond.

Extra bericht !

Heemkundig werkkamp van 9 - 12 aug. Nuenen.

Voor de leden die aan het komende werkkamp zullen deelnemen het volgende:

Het werkcomité nodigt alle leden, die al ooit een kamp hebben meegemaakt, alle belangstellenden, (en allen die nog rondlopen met het idee van: zou ik meedoen of niet?), uit voor een bijeenkomst op zaterdag 29 april te elf uur v.m. en wel in Café "de Linde", Gerwenseweg 54 te Gerwen.
